

โครงการวาระทางสังคม

กรณีศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ : การสร้างทางเลือกและแสวงหา ทางออกร่วมกับคนในพื้นที่

- (1) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- (2) การสร้างกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มคนที่

หลากหลาย

องค์ประกอบกิจกรรม :

1) เครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ในการสร้างเวทีความรู้กับ
กับการเคลื่อนไหวทางสังคม

1. วิกฤตในการจัดการทรัพยากร 3 จังหวัดภาคใต้ (20 ส.ค. 2548)
2. มหาอำนาจกับโลกมุสลิม การเมืองการก่อการร้าย (28 ก.ย. 2548)
3. ประวัติศาสตร์ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส (1 พ.ย. 2548)
4. เศรษฐศาสตร์การเมือง 3 จังหวัดภาคใต้ (24 ม.ค. 2549)
5. ปรัชญาการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและชุมชนอุดมการณ์
และขีดจำกัด (28 ก.พ. 2549)

2) โครงการวิจัยนิเวศวัฒนธรรมท้องถิ่น (ร่วมกับ สกว.)

- สร้างความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรม 3 จังหวัด
- อบรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ทางประวัติศาสตร์โบราณคดี และชาติพันธุ์
- จาก্যালอเป็นยะลา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นยาลอ ที่ไทยพุทธและมุสลิมอยู่ด้วยกันอย่างสงบ
- เกิดการแลกเปลี่ยนที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน--เปาะเส็งกับหน้าถ้ำ มาเป็นสังคมยะลาสมัยปัจจุบัน
- การเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศวัฒนธรรมในเขตเชิงเขา บูโด — สันกาลาคีรี ลุ่มน้ำสายบุรีตอนกลาง

3) โครงการเสริมสร้างศักยภาพผู้หญิงสร้างสุขภาวะใน จังหวัดภาคใต้

- ทำงานเี่ยวยากับกลุ่มผู้หญิงที่สูญเสีย โดยไม่ได้แบ่งแยก
ว่าเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้ก่อการ พุทธหรือมุสลิม
- ร่วมกันคิดหาแนวทางให้ความช่วยเหลือและแนวทาง
แก้ปัญหาระยะยาวจากมุมมองของผู้หญิง
- ส่งเสริมสนับสนุนบทบาทและสร้างแกนนำในชุมชน
- ส่งเสริมการสร้างพื้นที่สาธารณะสำหรับผู้หญิง
- สร้างเครือข่ายส่งเสริมสันติวิธีในการแก้ปัญหา

4) โครงการพัฒนาความร่วมมือกับการพัฒนาการศึกษาใน จังหวัดภาคใต้ : กรณีปอเนาะ

- บทบาทของปอเนาะในการกลม่อมเกลตาทางสังคม
- แรงต้าน การปรับเปลี่ยนบทบาทตามนโยบายรัฐ
- แรงผ่อนปรนและปรับเข้าสู่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม

(5) โครงการศึกษาความคิดของอุลามะฮ์

- โครงสร้างสังคมไทยปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดงบทบาทด้านต่าง ๆ ของอุลามะฮ์
- การปรับบทบาทของโต๊ะครู อุสตาร์ด และอุลามะฮ์ เนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้ง

(6) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชน

1. ความมั่นคงของมนุษย์ในมุมมองชาวบ้าน (เม.ย. , พ.ค. 2549)
2. เปิดประเด็นจากหนังสือความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดน (ม.ค. 2550)
3. การสร้างสำนึกร่วมของชุมชน (เม.ย. 2550)
4. การรับมือกับสถานการณ์ของภาคประชาชน (มิ.ย. 2550)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

(1) ร่วมกันสร้างสันติภาพ

ภาคประชาชนต้องรวมตัวกันคลี่คลายปัญหาเพื่อจัด
กับระบบที่ประชาชนต้องตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง
บูรณาการสันติภาพให้ครอบคลุมถึงความเป็นธรรมทาง
เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการใช้ทรัพยากรที่ยั่งยืน

2) ส่งเสริมความเข้มแข็งภาคประชาชนโดยเน้นความ เป็นชุมชนท้องถิ่น

ใช้ปฏิบัติการทางสังคมในชุมชน การเคลื่อนไหวเพื่อให้
ชาวบ้านมีโอกาสในการสร้างความหมายและมีพื้นที่เพื่อแสดง
ความคิดเห็นในการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

(3) จัดสรรทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมให้สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน

ส่งเสริมการทำมาหากินของชาวบ้านให้สามารถต้าน
กระแสทุนนิยมที่ทำลายวิถีชุมชน และจัดวางการทำมา
หากินของเกษตรกรระบบย่อยและประมงชายฝั่ง

(4) ปรับระบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ประยุกต์ใช้แนวทางการสร้างคนแบบปอเนาะกับการสร้าง
ความรู้สมัยใหม่ ชุมชนเป็นผู้ร่วมตัดสินใจในการจัดปรับระบบ
การเรียนรู้

(5) ศึกษาความจริงสร้างกระบวนการการเรียนรู้ ร่วมกันผ่านกลุ่มเครือข่าย

ความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ชาวบ้าน
ควรมีความรู้เกี่ยวกับนโยบายรัฐและขบวนการต่อต้านรัฐ
ความรู้ข้อเท็จจริงเป็นสิ่งจำเป็น การรับรู้ข้อมูลไม่รอบ
ด้าน หรือคนละด้าน ก่อให้เกิดความรู้คนละชุด และ
ความรู้คนละฝ่าย สร้างอคติและความเกลียดกลัว

กระบวนการการศึกษาหาความรู้ร่วมกัน จะช่วยลด
ความเห็นที่แตกต่างที่นำไปสู่ความขัดแย้ง

การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน เช่น

- กลุ่มเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน
- กลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชน
- เครือข่ายผู้หญิง
- เครือข่ายเยาวชน
- เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน
- เครือข่ายสุขภาพ
- เครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น
- เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ
- สถาบันการศึกษา
- สื่อมวลชนต่าง ๆ
- ไปถึง

(6) ผลักดันสื่อเพื่อสันติภาพ

การรายงานเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้อย่างไม่เป็นธรรม ขาดความแม่นยำ และรายละเอียดที่เหมาะสมสามารถสร้างความเกลียดกลัวได้ง่าย คณะทำงานฯ เห็นว่าต้องให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับสื่อกระแสหลัก โดยพยายามสร้างพื้นที่ในกระบวนการสร้างความเห็นสาธารณะให้มีการเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ สอบสวน สืบค้น และให้มุมมองที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น